

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. sz.
Kiadóniva
Sándor régen
Sürgönycim: „F”
Telefons

NÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - 10 dinár
Negyedévre 30 dinár
Félévre - - 60 dinár
Egyes szám ára:
50 PARA.

Novisad-Ujvidék, 1922. jan. 13. || POLITIKAI NAPILAP || III. évf. 10. szám. PÉNTEK

Ha fizetnek,

szóba állunk velük, másképp nem! Ezt üzentte a francia köztársaság elnöke és minisztertanácsa Cannesben az ott konferenciázó antant-diplomatáknak. Szovjetországot meg akarták hívni Genuába egy értekezletre, amelyen megbeszélték volna Európa gazdasági praállásának lehetőségeit. Belátták már Londonban és Rómában, hogy szűk baráti körben nem lehet semmit sem úgy elintézni, hogy annak kifelé valamilyen kézzelfogható eredménye lenne. Keserű tanulság volt ez Lloyd George számára és Briand is kénytelen-kelletlen, de a körülmények parancsoló voltának hatása alatt hozzájárult ahhoz, hogy Lenin elvtársai is eljőjenek Genuába. Ezek a Cannesben összegyűlt politikusok számoltak mindazon eshetőségekkel, amelyek bekövetkeznek akkor, ha a szovjet képviselőivel leülnek a zöld asztalhoz és úgy találták, hogy szükség van rájuk.

A Párisban maradt urak azonban másképpen vélekednek erről a kérdésről. Ők még mindig ott tartanak, ahol négy évvel ezelőtt. Pedig mekkorát fordult azóta már a világ kereké! Hol van az az idő, amikor bojkott alá helyezték a vörös cár birodalmát! Felettük azonban nyomtalanul multak az esztendők, nem okultak semmit az elmúltakon és még ma is ugyanazon eszmék hatása alatt állanak. Csak akkor hajlandók tárgyalni Oroszországgal, ha az kijelenti, hogy hajlandó fizetni azokat a súlyos milliárdokat, amelyeket a köztársasági Franciaország adott a cári Oroszországnak. A francia aranyak legjobb befektetési helye Oroszország volt és a Szajna parti fővárosban sehogysem akarnak belenyugodni ezek elvesztésébe.

Pedig Európát csak akkor lehet talpraállítani, ha ebben a munkában mindenki részt vesz. Közösen kell dolgozni, hogy eredményt lehessen felmutatni. Győző és legyőzött egyaránt érzi a mai helyzet visszasságát és ezen segíteni a legsürgősebb feladat. Az antant egyedül nem tudja ezt megoldani, hisz 1918 óta egyedül tesz mindent, az ő szájaize szerint rendezte be a világot és kormányozza azt. S az eredmény? Nagyon silány. Bizonyossá vált, hogy ilyen alapon nem lehet eredményt elérni. A demokráciát nemcsak hirdetni kell, hanem megtartani is. Az államok közti demokrácia van olyan fontos, mint a határok közötti, ez pedig nagyon rosszul fest akkor, ha kirekesztenek onnan olyanokat, akiknek jelenléte nemcsak jogosult, hanem szükséges is. Németország már ott van, most még Oroszország hiányzik.

A király átutazott Ujvidéken

Ujvidék, jan. 12. (A Délbácska munkatársától.) A király eljegyzése osztatlan örömet keltett országunkban, ennek kifejezést juttatott a lakosság azon ünnepélyes fogadtatásokban, amelyekben Őfelségét részesítették Romániából való visszatérése alkalmával. Városunk vezetősége csak szerdán értesült arról, hogy a király mindenhol ünnepélyesen fogadják. Ezért elhatározta, hogy az ujvidéki pályaudvaron átutazó magas vendéget, úgy katonai mint polgári részről is fogadni fogják. Egész éjjel dolgoztak az ünnepség sorrendjén. A várost már szerda este felfellobogózták, a pályaudvaron pedig csütörtökön reggel kezdtek meg a díszítés munkáját, hogy délre — amikor az udvari vonat érkezését jelezték, — már minden kész legyen. Örökzöldből való guirlandok futottak végig az állomás épületén és a szerb-horvát-szlóven lobogó lengett a szélben.

Már tíz óra után megindult a tömeg az állomás felé és hamarosan el is lepett minden helyet, úgy hogy a tizenegy óra felé kivonuló testületek és küldöttségek kénytelenek voltak legnagyobb részét az állomás előtti térségen elhelyezkedni. Egymásután jöttek zászlók alatt jelvényekkel a kereskedő-ifjúság, tűzoltók, dobroyolácok, iparos ifjúság, dalgyesületek, lövészegylet, hadasiánegylet stb. Tizenkét óra előtt néhány perccel érkeztek meg Szlepcsevics Milán főispán és Banyanin jovan főkapitány a városi tanács élén.

Ezt megelőzőleg vonult ki a Péter király nevét viselő 7. gyalogezred díszszázada a katonazenével. A katonaság azonnal sorfalat alkotott az állomásnak a pályatest felé eső részén. Azután egymásután jöttek a katonai notabilitások: Milics Lyuba tábornok az I. hadtest parancsnoka, Uzelac tábornok a repülőcsapatok főparancsnoka, Malinarcis flottilla parancsnok, a város és vár helyőrségének tisztikara.

Egymásután tüntek föl a különböző felekezetek papjai, hivatalok képviselői. A nőegylet tagjai a váróteremben vártak, míg megkezdődik az elrendezés. Tizenkét órakor végül megkezdtek a várótermek kiürítését és a küldöttségek lassanként elhelyezkedtek helyeiken. A polgárság az állomás jobb oldalán, a katonaság a bal oldalán.

Mikor a küldöttségek mind elhelyezkedtek a közönség egy részét a perronra engedték. A tömeg persze szintén igyekezett elhelyezkedni és ellepte az épület kétoldalaán levő kerítéseket. Körülbelül kétezer ember szorongott az állomáson kívül, benn ezet, összesen talán háromezer ember várta a királyt.

A királyfogadtatás pompája Beogradban

Óriási embertömeg a beogradi pályaudvar környékén. — A klérus és a hadsereg ünnepi pompája. — A király délután 4 órakor érkezett Beogradba

Beograd, jan. 12. (A Délbácska telefonjelentése.) Csütörtökön délelőtt a beogradi székesegyházban Tedeumot tartottak Rándor király eljegyzése alkalmából. Az istentiszteleten Dimitrije patriárka, Mihájlo, sabáci püspök és mások celebráltak. A templomban megjelentek a kormány összes tagjai, a parlamenti elnök, a tábornoki és diplomáciai kar számos országgyűlési képviselő és nagyszámu közönség. Az istentisztelet után Dimitrije patriárka Pa-

Már egy óra felé jött az idő és még nem is jelzik a király vonatját. Végül 1 óra 15 perckor jön egy vonat. A király... ballatszik mindenfelé, a vonat megáll és csak néhány beogradi újságíró és vasuti tisztviselő száll le. Az előfutár volt. Körülfogják mindenünnen az érkezőket, akik az útról beszélnek.

Félkét órakor jelt adnak a királyi vonat érkezéséről. Egy óra 39 perckor berobog a nyolc kocsiából álló udvari vonat. Hatalmas, a Máv géppárájában épült expresszvonat mozdony hozza a király vonatát.

A mozdonyt Baracco osztálymérnök vezeti, a különvonaton Gyurics vasutigazgató és több magasabb vasuti tisztviselő. Az első kocsiában az udvari személyzet, azután az étkező kocsi és utána a király kocsija, a következő kocsikban pedig a gárdisták. A mozdony lassít és megáll.

A katonazene a himnuszt játssza, a közönség éljenez és Őfelsége mosolygó arccal lép ki az ötödik kocsiból.

Elsőnek Milics Lyuba tábornok jelentkezik a királynál, azután Szlepcsevics Milán főispán üdvözlő és dr. Dungyerszki Gedeon, leánykája, Zsófia nyújtja át a nőegylet csokorját, néhány szó kíséretében. A király mosolyog. Szemmeláthatólag jól esik neki az a meleg fogadtatás amelyben részesül. Majd fogadja a díszszázad parancsnokának Milosevics kapitánynak jelentését és elvonul a szarad előtt. A szöveggyel borított pályatesten azután megszólítja Uzelac tábornokot, Malinarcis flottilla parancsnokot, a városparancsnokot és a 7. gyalogezred parancsnokát. Ezután Szlepcsevics főispán mutatja be a tanács tagjait és az egyes küldöttségek vezetőit üdvözlők a királyt. Mindenkihez van néhány barátságos szava. Felülről élénken beszélt egy kozák tisztel. Ezalatt utat csinálnak a pályatesten állók között, mire a király a közönség sorai között is végigmegy. Az óra mutató már közeledik a kettő felé, a vonat elé két mozdonyt szerelnek, a király bucsutik, felszáll a kocsijába, és az összegyűlt nép élénk éljenezése közepette 1 óra 59 perckor megindul a vonat Beograd felé. Lassan oszolni kezd a nép és sűrű sorokban megindul hazafelé.

Az egész idő alatt a legpédásabb rend uralkodott a pályaudvaron. Rendőrök, detektívek és civilbe öltözött rendőrök voltak, szétosztva mindenfelé, de szükség nem volt sehohsem rájuk, mert a közönség a legfegyelmesebben viselkedett. Semmi zavaró nem rostotta az ünnep hatását.

sics miniszterelnöknek átadta szerencsekivánatait, a király eljegyzésével kapcsolatban.

Amint a „Délbácska“ tegnap jelentette a királynak ma délután kellett Beogradba érkeznie. Az udvari vonat érkezését d. u. 3 órára jelentették, de a vonatnak az uton való hosszabb tartózkodás miatt, késése volt.

Már d. u. 1 órakor az összes beogradi, az állomás felé vezető utcák nagy embertömeggel voltak ellepve. Az

emberek között számos vajdaságit, — nemzeti viseletben, — is lehetett látni, akik csak azért siettek Beográdba, hogy királyukat eljegyzése alkalmából üdvözölhessék. Legtöbb ember volt az állomástól a királyi palotáig terjedő részen. Maga a vasuti állomás zászlókkal és és fenyőgalyakkal volt gyönyörűen kisdizitve.

D. u. 3 órakor az állomásra érkeztek a II. gyalogezred díszcsapatai, zászlókkal és zenével. A királyi palotától az állomásig a beográdi helyőrség legénységének sorfala húzódott. Az állomás kijáratánál néhány száz aktív tiszti állott díszes egyenruhában. Utánuk sorakoztak a lovassági és gyalogos testőr csapatok, a 18. gyalogezred katonái, a tiszti akadémia növendékei, a tiszti (kadét) iskola növendékei, a 2. gyalogezred csapatai, és végül a beográdi tüzérezred.

Gruics tábornok a diszfelállítás parancsnoka pont 2 30 órakor szemlélt tartott a csapatok felett és a mellék utcákban elzáratta az egész kocsis- és villamosforgalmat.

A vasuti perronon ekkor már megjelentek a miniszterelnök az összes miniszterekkel, a beogradi polgármester és alpolgármester, dr. Bauer zagrebi és dr. Jeglics lyublyanai érsekek, a többi felekezeti képviselői, a tábornoki és tengernagyi kar, a testületek képviselői és az újságírók.

3.50 órakor a király vonatja a Száva-hidon rohogott át és ebben a pillanatban 31 ágyulövés dördült el a beogradi erődől. 3.55 órakor az állomásra érkezett az elővonat, 10 perccel később pedig már az udvari vonat is megállt az első sín páron, a perron előtt. A katonazene ekkor az állami himnuszt intonálta, miközben Sándor király mosolyogva jelent meg a szalonkocsi ajtaján. A király arcán az öröm és teljes megelégedés jelei tükröződtek vissza. Mikor a vonat megállt, a perronon állók lelkes zsvivó kiáltásokkal fogadták a királyt és kíséretét.

A király rögtön leszállt a vonatról mialatt Pasics miniszterelnök elébe ment és az eljegyzés alkalmából szerencsekívánatait fejezte ki. A király élénken megköszönte a jó kívánságokat. Ezután dr. Ribár Iván, parlamenti elnök és Mitrovics Dobra beogradi polgármester mondtak még üdvözlő beszédeket a királynak.

Sándor király a beszédek elhangzása után a váróterembe lépett, ahol szintén kitörő lelkesedéssel fogadták. A király állandóan mosolygott és mindenfelé tisztelegve köszönetet mondott az üdvözlőknek, majd a váróteremből, Pasics kíséretében felszállt az autójába, mely után következtek a többi autók a kormánytagjaival és a király kíséretével megtelten.

Az utcákon a nagy néptömeg megszünni nem akaró lelkes és hangos zsvivózással fogadta az uralkodót.

5 óra tájban a király a Vozneszenszka-templomba lépett, ahol Dimitrije pátriárka és a lelkészek a király szerencsés hazaérkezésével kapcsolatosan hálaadó istentiszteletet tartottak.

A király ezután a nagy tömegetől állandóan üdvözölve palotájába vonult vissza.

Pont 6 órakor este a székesegyháznál nagy embertömeg gyűlt össze. A fátylasmenet Mitrovics polgármesterrel az élén a Kralja Milana utcán a Terázián át a király palotája elé ment. Mitrovics polgármester egy gyönyörű beszédben üdvözölte a királyt az egész beográdi lakosság nevében és a nép örömet tolmácsolta a királyi eljegyzéssel kapcsolatban. A király megjelent az ablakban és többször meghajolva megköszönte az üdvözlőket. A tömeg fátylakkal még sokáig (este 8 óráig) ott állt a királyi palota előtt, miközben állandó örömrivalgás és lelkes kiáltások töltötték be a levegőt. A király többször megjelent az ablaknál és mindannyiszor mosolyogva üdvözölte a lelkes tüntetőket.

Beograd, jan. 12. (Eredeti távirat) A koronatanács holnap, pénteken délelőtt ül össze. Ezen az ülésen Sándor király be fogja jelenteni eljegyzését Mária hercegnővel és ekkor írja alá a néphez intézett királyi proklamációt is, melyet azután rögtön közzé fognak tenni az összes lapokban és falragaszokon.

Beograd, január 12. (Ered. táv.) A lapok még mindig hosszú cikkekben foglalkoznak a király eljegyzésével. A zagrebi lapok pártra való tekintet nél

kül dicsőítik a király eljegyzését és az összes szlovén lapok lelkes kommentárokat fűznek az eljegyzésről szóló hírekhez és sok szerencsét kívánnak a fiatal királyi párnak.

A román lapok hasonló hangon írnak. A király és Mária házasságát tökéletes házasságnak mondják és megjegyzik, hogy a román történelmi frigyek ebben a házasságban találnak legszebb kifejezésre.

Ugy a beográdi mint a bukaresti kormány a mai napig számtalan üdvözlő táviratot kapott.

Jólétesült beográdi körökből jelentik, hogy Sándor király esküvőjét február végén fogják megtartani, dacára annak, hogy az új királyi palotával a tavasszal sem fognak elkészülni. Egyes lapok azon jelentései, hogy a koronázást és az esküvőt egy napon tartják meg, nem felelnek meg a valóságnak. A koronázást vagy 1922. Vidovdánján, vagy Petrovdánján tartják meg Beográdban. A koronázásra meg fogják hívni mind a két uralkodóház összes rokonait, többek között a görög, spanyol és olasz királyi párokat is. A koronázás után a királyt Zsicsa szerbiai kolostorban fogják kenni.

Jugoszláv-csehszlovák kereskedelmi és gazdasági unio

Csehszlovákia adriai kikötőt kap!

Belgrad, jan. 12. A „Novosti“ prágai jelentés alapján szenzációs tervről számol be. E szerint dr. Benes csehszlovák miniszterelnök egy új nagyarányú tervet dolgozott ki, amely szerint Csehszlovákia az Adriai tengeren nagy kereskedelmi bázist akar létesíteni. Miatán Csehszlovákiának nincsen a tengerhez vezető útja, fontos volna előbb az SHS.—csehszlovák területi korridor megvalósítása, amelyet azonban az olasz machinációk bizonyára meg fognak akadályozni. Ennek ellenére is bizik Benes terve keresztülvitelében miután biztos az SHS. királyság támogatásában.

Ugyanis az SHS. kormány hír szerint beleegyeznek egy adriai csehszlovák kikötő létesítésébe, mert ez Olaszországgal szemben erősítené meg az SHS.

királyságot politikai és gazdasági tekintetben egyaránt. A két állam, amelynek teljesen identikusak az érdekei, egy kereskedelmi és politikai uniót teremtenek meg, ami érdeke volna úgy az SHS. királyságnak, mint a csehszlovák köztársaságnak. Ezenkívül biztosra vehető, hogy Csehszlovákia nagy összeget fordítana hajók építésére is. Az SHS. királyság épen ezért szívesen adna át egy kikötőt Csehszlovákiának.

A szenzációs tervnek annál nagyobb a jelentősége, mert ezáltal az egyre kiélesedő SHS.—olasz küzdelemben SHS. részére nagy megerősödést jelentene a mostani olasz tulsullyal szemben és így könnyebben lehetne véget vetni az olaszok merész követeléseinek.

Az albán határ megállapítása

Páris, január 12. (Eredeti távirat) A nagyköveti értekezlet elhatározta, hogy az albániai határmegállapító bizottságot január tizenharmadikára Párisba ülésre hívja össze. A bizottság Párisból

Firenzebe megy, hogy a határmegvonást az olasz kormány birtokában levő okmányok alapján tanulmányozza. Ha szükséges lesz, a bizottság Albániába is elutazik.

A magyar-osztrák tárgyalások

A tárgyalások egész Középeurópára nézve fontossággal bírnak.

Bécs, január 12. (Eredeti távirat.) Bethlen István magyar miniszterelnök kíséretével ma ideérkezett és még a délelőtt folyamán felkereste Schober kancellárt. Az osztrák közvélemény nemcsak gazdasági téren vár fontos eredményeket, hanem külpolitikailag is rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a találkozásnak. Schober újságíróknak kije-

lentette, hogy a tárgyalások keretei kiszélesedhetnek, de az attól függ, milyen szellemben fognak lefolyni a gazdasági jellegű tárgyalások. Remélhető — mondotta a kancellár — hogy a kötendő megállapodások nemcsak a két szomszéd államra lesznek üdvös hatással, hanem Középeurópa ujjaépítését is nagy mértékben fogják szolgálni.

„Két újvidéki elektrotechnikus szenzációs találmányá"-hoz

— Irta: Kovács Sándor, okl. gépészmérnök. —

A Délbácska f. hó 11-iki számában a „Két újvidéki elektrotechnikus szenzációs találmánya” című közlésre indítva érzem magamat a t. közönséget tájékoztatni egy egyszerű találmány lehetlenségéről, annál is inkább, mert az ily sorok közlését a közönség fejlődésére károsnak tartom és félrevezethetik még a középiskolát végzett egyéneket is, akik egyébként elég sokat hallottak a perpetuum mobile s ezzel azonos épen e lap hasábjain is megjelenő hiperperpetuum mobile lehetlenségéről.

A sorok közti egyetlen pozitív kijelentés: „egy lóerős géppel — a közbeiktatott emelőszervezet segítségével — egy négy lóerős gép munkáját végzi”, birt arra az elhatározásra, hogy ily lehetlenséggel ne engedjem a t. közönséget megtéveszteni.

Ez idézett probléma beleütközik az energia első alaptörvényébe.

E törvény kizárja a perpetuum-mobile első nemét, azt a fönti lehetlenséget, mely szerint az energia átalakítási folyamatán át több energiát nyerünk, mint a mekkora volt a befektetett.

Egy bizonyos, mondjuk, hogy a mozgási energia átalakítható a különböző energia formákra, így helyzeti, hő, elektromos, hang fény, kémiai energiákra, de mindig csak az alaptörvény szerint, nevezetesen a keletkezett energiák összege egyenlő az átalakított energiával. Ez az energia pedig nem egyéb, mint egy bizonyos munkaérték ép úgy, mint az az egy lóerő, mely négy lóerőre sohasem alakítható át, melynek egyszerű megérthetőségét azonnal látni fogjuk.

Ezen „energia megmaradási” elve, melyet Meyer, Jaule és Helmholtz állított fel, képezik megdönthetetlen alapját az összes tudományoknak és ép úgy a gép-építésnek is.

Nézzük meg tehát, hogy mit értünk egy lóerő munka, mit egy emelőszervezet és mit egy ilyen lóerőnek emelőszervezettel való átalakítása alatt?

Egy lóerő munka alatt 75 klg.-méter munkát értünk, azaz azt a munkát, amelyet végzünk, amikor 75 kg.-t felemelünk egy méter magasságra, ép úgy, ha egy kg.-t felemelünk 75 méter magasságra.

E két munkaérték teljesen azonos, mert a munka mindig az erő és ennek irányában végzett út szorzata, ahol az út az 1 m., illetőleg 75 m.-t jelent, amely utat a nehézségi erő irányában kell megtennünk az erő legyőzésére.

Igaz ugyan, hogy egy klg.-t egy kis gyermek is felvihet egy 75 m. magas hegyre, de azért azt nem lehet mondani, hogy a kis gyermek egy lóerővel rendelkezik, ép úgy, mint nem mondható, hogy egy lóerő egyenlő 4 lóerővel.

Meg kell tehát magyaráznunk azt, hogy a midőn egy lóerő munkáról beszélünk az erők nagyságát (intenzitását) is figyelembe kell vennünk, amelyet teszünk akkor, amidőn bevezetjük a tényleges (effektív) lóerőmunka forgalmát, amely alatt az egy másodperc alatt végzett lóerőmunkát értjük.

Az nem lehetetlen tehát és nem ütközik az „energia megmaradása” elvébe, hogy egy gyermek egy lóerő, s egy ló négy lóerő munkát végezzen, de az már igen is, hogy egy gyermek egy másodperc alatt egy lóerőt fejtsen ki, vagy egy ló egy másodperc alatt ugyanazt teljesítse mint egy ló. Az nem lehet még egy emelőszervezet segítségével sem.

Ez már igazán „perpetuum mobile” lenne s ez ellenkezik az „energia megmaradása” elvével.

A különbség tehát a lóerőmunka és tényleges lóerőmunka között az, hogy a lóerőmunka 75 klg.-nak egy méterre való felemelése bármily nagy idő alatt, még a tényleges lóerőmunka 75 klg.-nak egy méter magasra való emelése egy másodperc alatt, mely munkát csak egy ló képes elvégezni, de egy gyerek nem épen úgy, amint a négy tényleges lóerőt egy ló nem képes kifejteni.

Mit jelent tehát egy emelőszervezettel való munkaátalakítás és mit egy ily tényleges munkaátalakítás!

Vegyünk egy emelőrudat, egy egyszerű gyermek deszkahintát, amelynek az alátámasztástól egyik felén egy m. távolban nem 75 klg. a másik felén 75 m. távolban egy klg. súly, melyek egymással egyensúlyt tartanak. Egyik súly sem bírja kimozdítani a másikat. Azonban, ha külső erő hatására az egyensúly felbomlik, a 75 klg. 1 m-t lefelé mozog azaz vertikális helyzetekbe kerülnek, s az egy klg. 75 m. magasságra jut. Ha az a helyzetcsere egy másodperc alatt történik, elképzelhetjük azt a nagy sebességet (75 m. sebesség) amellyel az 1 klg. 75 m. magasságot befutja szemben a 75 klg. súly lassu mozgásával, amely csak egy m. utat tesz meg. Itt már mindyájan fogjuk érezni, hogy az egy klg. súlyal egy tényleges lóerőmunkát végeztünk.

Ez esetben u. i. módunk lett volna az emelőkar kihasználásával egy klg. erővel 75 másodperc alatt könnyen egy lóerőmunkát végezni, ha a 75 m. hosszú karnak megfelelő hosszú idő alatt tesszük meg ezt a lóerőmunkát, azaz az áttétellel arányosan hosszú idő alatt.

És ez az elv jellemzi épen az emelőgépeket mint munkagépet: lehetővé tenni egy bizonyos nagyságú munkának az elvégzését hosszabb idő alatt, amidőn az emelendő nagy súly mindig jellemzően nagyon kis utat ír le a működő hajtómotor többszöri fordulatával s az annak megfelelő nagy utat szemben.

A fenti primitív kar áttétellel működő emelőt könnyen pótolhatjuk fogaskerék és csigakerék áttételekkel, amik a gyakorlatban bevált emelőszervezeteknél alkalmazva is vannak.

Franciaország nem türi a jóvátétel leszállítását

Ragaszkodik a katonai intézkedésekhez, ha Németország nem fizet.

Páris, január 12. (Eredeti távirat.)

Amit a cannesi értekezlet alkotott, azt a francia minisztertanács megsemmisítette. A minisztertanács ugyanis Millebrand befolyása következtében azt határozta el, hogy Franciaország nem türi a német jóvátétel leszállítását és ragaszkodik azon jogához is, hogy szükség esetén megszállhassa Németország egyes részeit és ugyancsak fentartja a Rajna balpartjának megszállását is. Briand elhatározta, hogy csütörtökön Párisba utazik és a minisztertanácson személyesen beszámol a cannesi értekezlet eddigi lefolyásáról.

Cannes, január 12. (Eredeti táv.)
A német delegáció ideérkezett. Délután öt órakor a delegáció tagjai megjelentek a jóvátételi bizottság előtt, mely este beszámolt a legfelső tanácsnak a németektől kapott felvilágosításokról.

*****

Ujvidék költségvetési statisztikája

Ujvidék, jan. 12. (A Délbácska munkatársától). A város főszámvivői hivatal adatai és száraz, unalmasnak tetsző sorozatnál voltaképpen a város fejlődésének legfontosabb érdekes és sokatmondó részleteit tárják. Ahogy nőnek vagy fogynak a száruk, úgy változik a város gazdasági és kulturális életének programja. A pótladó az, ami ugyazólván minden akarást, tervet és célkitűzést az ölébe rejt. Ha a pótladó nő, akkor új gondolatok égneek a tervek kohójában, ha fogy, (amire ritkán van példa) akkor, ha egyensúlyt mutat is a város háztartásának mérlege, rendszerint annak kifejezője, hogy teljes nyugalom van, tehát majdnem semmi sincs. Azok a városok, amelyek szembe fordított fejlődést mutatnak az utolsó évek alatt, mind az ugyanezzel „pótladó” mérsékelttel kellemes terhe alatt nyögnek. A tapasztalat azt mutatja, hogy a pótladó vol aképpen csak látványos teher, amely alatt a legmegszébbbenő programok tudnak teljességükben kibontakozni. Ha alkalmasság is arra, hogy a városok közgyűlésén ellenzéki kirohanásokat fedezzenek, annyi bizonyos, hogy a magas pótladók-al dolgozó városok költségvetések sem mentek még el soha addig a határig, ahol az adózók

Megállapítottuk tehát, hogy az emelőszervezettel, amely tulajdonképpen az aml szolgál hogy az áttét el bizonyos arányában meglassítja a súly felemelését, munkatöbbletet nem nyerünk, mert a munka, mely ismételtelen nem egyéb, mint az út és annak irányába eső erő szorzata, mindig állandó marad, amint azt az energia megmaradást elve parancsolja.

Visszajutottunk tehát a kiinduló gondolathoz, melyszerint az emelőszervezet ép úgy, mint egy lejtős hegy szolgálhat segítségül egy gyermeknek nagyobb munka elvégzésére, de mielőtt a másodperc alatt végzett ugynevezett tényleges munkát vesszük alapul, azonnal belátjuk, hogy a gyermek csak az ő erejének megfelelő munkát végezhet, s az emelőszervezet pedig a munkát csak átalakítja, de nem megsokszorozza.

Visszatérve tehát a Délbácska közlésére megállapítjuk, hogy az emelőszervezet továbbra is komoly méltósággal fogja szolgálni az ő rendeltetését, mint munkagép és nem fog pályát cserélni, hogy az ipari üzemek géptermelésének külsőségét átalakítsa az által, hogy erősokszorosítóknak lesz felhasználva, s fogadja a t. közönség az erősokszorosító gépet úgy, mint melynek acélmodelljére az utolsó alkatrészek sohasem lesznek felszerelve.

Ezek után kétségbe kell vonni, hogy „néhány mérnök elragadtatása nyilatkozati” volna, egy ilyen erősokszorosító „lővdjéről” a mint fentiek alapján kézzelfoghatóan lehetetlen.

Páris, jan. 12. (Eredeti távirat)

Briand a minisztertanácsnak küldött jelentésében rámutat arra, hogy a jóvátétel kérdését a legfelső tanács még nem tárgyalta. Eddig csak a szakértők beszéltek a jóvátételekről, de a legfelső tanács döntése mindössze a versaillesi szerződéshez fog igazodni, mint ahogy eddig egyáltalában nem volt szó arról, hogy Franciaország 1922 ben kevesebbet kapjon, mint amennyit jogosan követelhet.

Cannes, január 12. (Eredeti táv.)
A legfelső tanács ma délelőtt és délután ugyszólván kizáróan a német jóvátétel kérdésével és a gazdasági értekezlet ügyével foglalkozott. Szovjetország részvétele a tárgyalásokon most sem biztos, bár Csieserin kijelentette hozzájárulását.

fizetési képessége csöndöt mondott volna. Adóit fizetni természetesen senki sem szereti, mindamellett — nem éppen az érdekeit adóalanyok elrémítésére — de a város pótladótörténetének bemutatása miatt közöljük az alábbi adatokat, amelyek beszédes illusztrációt az újvidéki pótladó épen nem lassu fejlődésének:

Ujvidék költségvetése az 1921 ik évben:
Kiadás: 16.077,102 kor.
Bevétel: 12.001,183 „
Deficit: 4.075,919 kor.
Ez a költségvetés mindössze 67 százalékos pótladóval dolgozott. A deficit fedezésére újabb 33% os pótladót kellett kivetni, tehát a pótladó az 1921-es évben 100% os.
A költségvetés az 1920 ik évben:
Kiadás: 9.275.103 kor.
Kiadás: 4.297.524 „
Deficit: 4.977.579 kor.
A pótladó ebben az évben 200 százalékos, tehát az utána következő év pótladójának épen a kétszerese.
A költségvetés az 1919-ik évben:
Kiadás: 3.332.971 kor.
Bevétel: 2.220.039 „
Deficit: 1.112.932 kor.

A pótdadó ebben az évben szintén 200 százalékos.

A költségvetés az 1918 ik évben:

Kiadás: 2.741.703 kor.

Bevétel: 2.015.436 "

Deficit: 726.267 kor.

A pótdadó ebben az évben mindössze 86 százalékos. Ebben az évben az állami adóalap 850.000 korona.

A költségvetés az 1917-ik évben:

Kiadás: 2.042.772 kor.

Bevétel: 1.436.162 "

Deficit: 606.610 kor.

A pótdadó 78 százalékos. Az állami adóalap 785.000 korona.

A költségvetés az 1916-ik évben:

Kiadás: 1.887.776 kor.

Bevétel: 1.295.858 "

Deficit: 591.918 kor.

A pótdadó alig mutat valami csökkenést: 76 százalékos. Az állami adóalap is majdnem ugyanannyi: 780.000 korona.

A költségvetés az 1915 ik évben:

Kiadás: 1.779.324 kor.

Bevétel: 1.265.340 "

Deficit: 513.984 kor.

A pótdadó ismét esik 7 százalékos: 69 százalékos. Az állami adóalap is csökkenést mutat: 750.000 korona.

A költségvetés 1914 ben:

Kiadás: 1.717.317 kor.

Bevétel: 1.265.871 "

Deficit: 451.446 kor.

A pótdadó 67 százalékos, 675.000 koronás adóalap után.

A költségvetés az 1913 ik évben:

Kiadás: 1.618.967 kor.

Bevétel: 1.228.531 "

Deficit: 390.436 kor.

A pótdadó 65 százalékos, 600.000 korona állami adóalap után.

Igy visszafelé menve a pótdadó folytonos csökkenést mutat. 1894 ben már csak 44% az a pótdadó, amely összeg a pénz akkori értékét tekintve, arányilag magasabb volt a mostani években szokásosá vált 100 és 200 százalékos pótdadóknál. Ha tekintetbe vesszük még, hogy a pótdadó jelenti a város kulturális és gazdasági fejlődésének legjelentősebb állomásait, akkor mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy Ujvidék város történetében a pótdadók minden rendszere minden időben meglette a kötelességét. Hogy az adózóknak mindig „súlyos és elviselhetetlen” az adóteher, legyen az állami, vagy pótdadó, arról most ne esék szó. Ez mindenütt így van és egészen természetes is. Adót senkinek szeret fizetni — azért mindenki fizet. Ez a költségvetések és pótdadók szerencséje...

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár

Novisad — Ujvidék.

Részvénytőke és tartalékalap 10 1/2 millió.
Betétállomány — — — — — 40 millió.
Pénzügyminiszteri engedéllyel deviza kereskedelemre jogosítva.

332

Hűlföldi átutalások legelőnyösebb napi árfolyamon

Fizető helyeink: Wien: Anglo-Oesterreichische Bank
Prága: Prager Kredit Bank
Páris: Credit Lyonnais.
Berlin: Deutsche Bank
Triest: Banca Commerciale Triestina
Budapest: Magyar Általános Hitelbank

Betéteket, amelyeket mindenkor felmondás nélkül fizetünk vissza, 6%-al kamatoztatunk; 3 vagy 6 hóra lekötött betéteknél kedvezményes kamatozást nyújtunk.

KRUMESZ PÁL

Szállítási és fuvarozási vállalkozó-

nál Novisad, Futaki-ut 82. szám, azonnal eladó egy drb. 20 HP-os villanymotor. 2175

HIREK.

AZ ARANY...

Sárga, csunya és tompa fényvel világító karkája olyan, mint a nyitott és fényes kapu, amelyen át a pokol torkába esik a sóvár tekintet. Láttára a szem kezelekre és vágyóra mered. Ezernyi ujj nyílik utána göresős reszketéssel: mert az arany: az minden. Finom selymek, autók, paloták, a tenger kékje és havasok zordja, emberek tisztelete, asszony, öröm becsület, sőt még szeretet is. Az arany minden, mert az aranyon minden megvásárolható. Ott fénylik, mint a kigyó méltó társa Cleopatra nyakán, s Róma hadat indít érte az egész ismert kontinens ellen. Hull érte a vér és a halál. Hadvezérek, királyok és lángelmék ereje indult érte harcra. A nagy csatán egy a jelszó a zászlón: az arany. A középkor alchimistái egy életet töltenek el az érte való küzdelemben, s most éppen nem méltatlan utódjuk az amerikai Edison keresi az aranygyártás fölfedhetetlen titkát. A lombikok és göbök brigádjában idegen és rejtélyes anyagok hevülnek és forrnak. Ezernyi gondolat és akarás száll egyazon cél felé, ahol lomhán, kevélyen és misztikusan téspelel a titokzatos hatalom: az arany. És minden hiába. Még Edison is. Gyártásának titkát csak a franciák tudják. A németek a megmondhatók...

A Wrangel-hadsereg összeomlása.

Berlinből jelentik: A Wrangel-hadseregnek utolsó maradványait, mint konstantinápolyi hírek juttatják, Törökországból Bulgáriába költöztették. Az antant haderők balkáni parancsnoksága ugyanis szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy 1922. elejére egyetlen Wrangel katona se maradjon Konstantinápolyban, sőt a kecsérnyakban ellundulásra váró osztagokat színes csapatokkal erős őrzet alá vették. Wrangel, törzsisztjével együtt már el is utazott, s az antant Várnát jelölte ki tartózkodási helyül. Wrangel kozákjai azonban már megunták ezt a folytonos költözködtetést, s ezért isztjéik ellen fellázadtak. A lázadást ugyancsak színes csapatokkal fojtatták el, azonban hosszas tárgyalás után az antant közbejárásra, Wrangel beleegyezett abba, hogy a lázadó kozákok mintegy 3500-an hazatérhessenek. Már is behajózták őket, s Odesszában kötve ki, mind egyikük visszatér a vörös Oroszországba.

Nagy sztrájk Budapesten.

Budapestről jelentik: A Ganz és Danubius gép, vagon és hajógyárban a munkások sztrájkba léptek, mert a gyárvezetőség hat bizalmifit kibocsátani akart. A sztrájk hírére a Hofherr és Schrantz gyár vasesztérgályosai is abbahagyták a munkát. Emiatt az igazgatóság az összes munkásokat kizárta, miáltal a Hofherr és Schrantz gyárban 1300, a Ganz-gyárban pedig 1200 munkás maradt kereset nélkül. Az ellentéték elsimítása végett már megindultak a tárgyalások.

Zita exkirályné zürichi utja.

Zürichből jelentik: Zita csüörtörökön érkezik ide. A volt királyné azon körházban fog lakni, ahol a fiát ápolják. A hatóságok a lakását szigorú rendőri felügyelet alá helyezik. A hatoldali lapok naponta újabb puskészlődésekről írnek és nyomatékosan követelik a legmesszebbmenő óvintézkedéseket.

A magyar földváltás eddigi eredménye. Budapestről jelentik. A földváltásból eddig két milliárd és 600 millió korona folyt be.

Meghalt a modern kerékpár feltalálója. Párisból jelentik, hogy Salat-Étienne-ben 63 éves korában meghalt Pierre Gaultier, a kerékpár mai modelljének megalkotója. Gaultier, a történelmi nevezetességű első kerékpárját röviddel halála előtt a salat elnevezésű városi múzeumnak ajándékozta.

Nansen — Bulgáriában. A „Razpress” jelenti Moszkvából: Nansen a közeli napokban Szófiába érkezik s odantársa a szoros összefüggésben van az éhínséges orosz vidék gyermekeinek Bulgáriába való transportálásával. Az orosz tanácskormány Nansen nem akcióját szívesen fogadta, azonban csak azzal a feltétellekkel egyozik be a gyermekek

elutazásába, ha azokat a szovjet szolgálatában álló nevelők és tanerők kísérik. A bolgár kormány ebbe semmi szin alatt sem akar bele-menni s Nansen éppen ezért utazik Szófiába, hogy az éhező gyermekek életben maradásán érdekében valami megállapodást hozhasson létre.

Sziven át a lakáskulcshoz. Bécsi tudósítónk írja: Eredeti és könnyű módját eszelte ki a betörésnek Hudek Ferenc hadi-rokkant. A szerelem és házasság szándék örve alatt előkelő uri lakók szobalányával kirándulásra vagy kávéházba ment. Itt a beszélgetés során elcsalta a leánytól a lakás kulcsát, s valami ürügy alatt rövid időre eltávozott. Erővid időt aztán arra használta fel az élelmes Hudek, hogy a lakásba bement, s ami csak értékes holmi elvihető volt, elvitte. Így a Hamburgban időző Alessy Korffy színész lakásából egy millió korona értékű értéktárgyat lopott. A negyedik vállalkozásánál mégis rajtavesztett, s letartóztatták.

A tajtékpipa. Arany János fülemlléje óta, amin Péter és Pál alaposan összekaptak, de csak a költő versében, a pörösködő természet még e. er és ezer csodabogarat teremtett meg a semmiért és mindenáron való pörösködésnek. Ilyen furcsa pör az is, mely az aradi bíróságon a napokban egy tajtékpipa miatt folyt le. Az elhalt férj után többek közt egy szép és értékes tajtékpipa is maradt. A hagyatékon az özvegy és öt örökös vitáztak. A tajtékpipa is sorra került. Az özvegy ügyvédje azt vitatta, hogy ügyfelének joga van a pipához, mert a hagyatékra hasznélvezeti joga van. Az örökösök ügyvédje tagadta ezt a jogot, mivel az özvegy soha életében sem pipázott, a férj tehát a pipára nem biztosíthatott neki hasznélvezeti jogot. Azt állította, hogy mivel a tajtékpipa a hagyatéknak olyan része, melyből mindegyik örököst egyenlő rész illeti meg, az özvegyet a pipának csak egy hatod része illeti meg. Olyan Salamon nem volt az ügyvéd, hogy a pipának hat egyenlő részre való feldarabolását javasolta volna, inkább azt indítványozta, adják el és a befolyó összeget osszák fel a hat örökös közt. Ebből meg az özvegy ügyvédje nem akart beleegyezni. És a bíróság, miután a pipaiügyet nem látta eléggé tisztázottnak, elrendelte a bizonyító eljárást, van-e az özvegynek hasznélvezete rá vagy sem? S mindez egy tajtékpipáért.

Butorozott szohát keres ujságró. Cim a szerkesztőségben.

Ingatlan átirás 1922. január 1-11. Az „Unlon” festégyár cég megvette Fleisch Leopold és társától a Duna-utcában levő ház felét 31.080 dinárért. — Racsmány Dező és neje megvették gróf Rauterné szül. Radovánovits Julia és társától a Duna-utcában levő 7. sz. házat 900 ezer koronáért. — Szücs Ferenc és neje megvették Vározy Mihály és nejétől a Bem utcában levő 26. sz. házat 100 ezer koronáért. — Bugarszki István megvette Mogin István és társától a Hán utcában levő 26. sz. házat 160 ezer koronáért. — Polzovits Nikola megvette Bugarszky Istvánól a Hán utcában levő 26. sz. házat 200 ezer koronáért. — Morgenthaler szül. Böhm Magdolna megvette Fix Katalintól a novisadi határban levő I hold 700 négyszögöl földet 20 ezer koronáért. — Morgenthaler Jakab és neje megvették Fix Katalintól a novisadi határban levő 3 hold és 676 négyszögöl területű szántóföldet 95 ezer koronáért. — Morgenthaler Jakab és neje megvették Fix Katalintól a novisadi határban levő 2 hold és 1483 négyszögöl területű szántóföldet 90 ezer koronáért. — Morgenthaleré születt Böhm Magdolna megvette Pehindler György és nejétől, a novisadi határban levő 5 hold és 656 négyszögöl területű szántóföldet 250.000 koronáért. — Mills és Kamter cég megvette Kerán Szávótól a novisadi határban levő 1453 □ öl területű ingatlan 150.000 koronáért. — Szkićsak Antal és neje megvették Baics Tamástól a Könyök-utcában levő 17/a. sz. házat; 120.000 koronáért. — Az ipar és kereskedelmi takarékpénztár megvette Majer Konrádtól az Überland-dülöben levő 800 négyszögöl területű ingatlan 195.000 koronáért. — Radovánovits Nikola megvette kiskoru Bruck Géza és társától, a Vasut-utcában levő 62. sz. házat 900.000 koronáért.

— **Európai borárak.** Csehországban a borkereskedelem a felemelt bérleti vám miatti pang. A bor ára hektoliterenként 800—900 cseh korona. Olaszországban is lanyha az üzlet. Triesti helyi forgalomban gyengébb minőségűért fizetnek hektoliterenként 180—200 lírát. Siciliában 250—270, Tirolban 125, Istriában pedig 200—240 lírát. Franciaországban 7—10 fokos bor ára 56—82 frank, 12% on felülé 130—135 frank. Magyarországon az ár 1000—1400 magyar korona. Ausztriában pedig 50.000—60.000 osztrák.

— **Megüresedett püspöki székek.** Beogradból jelentik: A vallásügyi miniszteriumban folynak a tárgyalások a megüresedett sarajevói, splíti, slbeniki és krki püspöki székek betöltésére. Hr szerint ez alkalommal megoldják a bácskai (szabadka) püspökség kérdését is. Beograd is kap valószínűleg püspöki széket. Ennek jelöltje Wagner jelenlegi beogradi plébános.

— **A német bankjegyforgalom.** A német birodalmi bank utolsó jelentése szerint Németországban a papírpénzforgalom elérte a 113 milliárd márkát.

— **Landru jól érzi magát.** A versaillesi fogház igazgatósága jelentést adott ki az elítélt Landru egészségi állapotáról. A jelentésből kitűnik, hogy Landru állapota lényegesen javult. Jó étvágya van, jól alszik s főleg könyvek olvasásával foglalkozik. Újévkor szívélyes hangú gratulációkat küldött az igazgatóságának és őreinek. Ez alkalommal számos levelet is kapott, többek között egy lyoni hölgytől is, aki azt írja neki, hogy meg van győződve ártatlanságáról.

— **Ujabb havazás.** Többhetes, száraz és mérsékelt hideg időjárás után ma este ismét erősen havazni kezdett, úgy hogy a késő esti órákban már mintegy tíz centiméter magas hóréteg fődte a várost. A havazás tart.

— **Leégett dísznök.** Tegnap este fél öt órakor ligyulladt az Egér-utca 5. szám alatti ház udvarán elhelyezett husfüstölő. A nem tulajdonos veszélyes tüzet már csak akkor lokalizálták, amikor már a füstölőben elhelyezett két dísznő földi maradvánnyal a lángok áldozatául estek. Hogy a rosszul sikerült tüstölést mi okozta, hirtelenében nem sikerült megállapítani.

— **A spanyol kormány,** mint azt a Délbácskának Madridból táviratozzák, ma lemondott.

Mikor válik aktuálissá az olasz-francia szövetség

Páris, jan. 12 (Eredeti távirat.) A „Matin” szerint az angol—francia szövetséget az olasz-francia szövetséggel egészítik ki, mely aktualitást kapna az

esetben, ha Németország anektálná Németausztriát és így közvetlen szövetségje lenne Oroszországnak.

Ausztria csatlakozása Németországhoz

Bécs, jan. 12 (Eredeti távirat.) A bécsi antantkörök úgy tudják, hogy a cannesi értekezleten tárgyaltak Ausztriának Németországhoz leendő csatlakozásáról is. A tárgyalások alatt a fran-

cia képviselő kijelentette, hogy azon esetben, ha Franciaországnak sikerül Angliával biztonsági szerződését megkötnie, úgy hajlandó a csatlakozásba beleegyezni.

Magyarország jóvátételi kötelezettsége

Budapest, jan. 12. (Eredeti távirat.) Most került nyilvánosságra, hogy az antant azt kívánja Magyarországtól, hogy harminc éven keresztül az antantnak 28000 szarvasmarhát, 25000 lovat és 26000 birkát szolgáltatson ki. A

hirt politikai, de főleg a gazdasági körökben nagy megütközéssel fogadták és a követelést kivihetetlennek tartják, mert ezzel Magyarország állatállománya teljesen tönkremenne.

A magyar igazságügyminiszter párbaja.

Budapestől jelentik: A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Rakovszky képviselő ezt kiáltotta Tomcsányi igazságügyi miniszter felé: „Hallgasson, maga kommunista”. Tomcsányi ezért Rakovszkyt provokálta. A felek ma reggel kardpárbajt vívtak, melynek folyamán kétszer is összeestek. Mindkétszer Rakovszky támadott igen hevesen. A második összecsapásnál Tomcsányi jobb felő karján 15 centiméteres vágást kapott, mire a párbajt megszüntették. A felek nem békültek ki. A házban a párbaj híre nagy feltűnést keltett. Beniczky mindjárt kijelentette, hogy feljeli az igazságügyi minisztert párbajvétségért. Grieger Miklós azonban megelőzte és írásban feljelentette a főkapitányságon.

— **Mehet a „Reigen”.** Bécsből jelentik: A bécsi országos főbíróválasztás néhány nap előtt megsemmisítette az eisöfoku hatóság azon intézkedését, mely Schnitzler Arthur „Reigen” című darabjának előadását megtiltotta. Mint ismeretes ez a darab a közelmúltban színházi körökben állítólagos erkölcstelen tartalma miatt nagy port vert fel. Bécsben az előadások alkalmából verekedésekre is került a sor sőt Berlinben a „Renaissance-Bühne” igazgatónjét és a szereplőket perbe is fogták miatta. Kétséges, vajjon Bernau, a „Deutsches Volksheater” igazgatója élni fog-e a bíról végzéssel és újra megköszönti egy bűzbomba ostromot.

— **Orosz herceg — zsebtolvaj.** A zagrebi rendőrség — mint tudósítónk jelent — tegnap letartóztatta Kovalevskij Sergejevics Alexej orosz herceget, mert zsebtolvajlason érték.

— **Budapesti és bécsi árak.** A főbarna kenyér 20 korona, fehér 26 korona. Tészta-lisztért 40, főzőlisztért 34 koronát is kértek. — A zsír kilója ismét 190 koronára szökött fel és tojást is csak 12—14 koronáért árultottak. — A tej literje 18 korona, a hagyma kilója 30—34, a borsóé 50—58, babé 22, burgonyáé 12 korona. — Az osztrák kormány a vasut, posta, táviró és telefon tarifáját négyszeresére akarja fölemelni. Az állami adóilletékeket és adókat másfélszerestől a háromszorosáig akarják fölemelni az osztrákok. — Bécsben a husárok ma ismét fölemelkedtek. A marhahús eleje 720-tól 1250 koronáig, pecsenyehúsé 820—1400. Egy tojás 130, egy kiló savanyukáposzta 112 kor.

Proklamáció Sándor király eljegyzése alkalmával.

Beograd, jan. 12. Pasic miniszterelnök ma elkészítette a külügyminiszterrel egyetértve azt a proklamációt, melyet a király eljegyzése alkalmából a néphez fog inlézni. A proklamációt holnap este Sándor király alá fogja írni, pénteken már a hivatalos lap is közölni fogja.

Enver pasát internálták.

Páris, január 12. (Eredeti távirat.) Pétervári jelentés szerint Enver pasát elfogták és Déloroszországban internálták.

A vasutasok ügye a pénzügyi bizottság ülésén.

Beograd, január 12. A pénzügyi bizottság mai ülésén Sztánica Andra közlekedésügyi miniszter is megjelent és azt közölte a megjelentekkel, hogy az ígért közlekedési expozé nem olvashatja fel, mert a vasuti igazgatóságok még nem készülték el jelentéseikkel. Hat napi határidőt kér erre. Lázics Voisláv agrárpárti képviselő megjegyzi, hogy egy ilyen fontos ügy nem ír halasztást.

A bizottság elnöke (Dr. Velykovic) a közlekedésügyi miniszter kérésének elfogadása mellett foglal állást. Sitanovic Áca radikális egyes vasuti vonalak javítását sürgeti. Az ülés végén szavazással elfogadták a hatnap halasztást.

Az AMERIKAI BAR

Tea-délután

tart minden vásár- és ünnepnapon délután 5-től 7-ig. Minden alkalommal bemutatásra kerülnek a legmodernebb táncudonságok. A tea-délutánokon **Probst-Masarik** salon-kvartett hangversenyez. — Kellemes családi szórakozás. Szigoruan fehér műsor. 2135

A közönség közkívánatára

minden vásár- és ünnepnapon családias

Gyermek-délután

rendez az **Amerikai Bar.** Az előadás kezdete d. u. fél 3 órakor. — Az egész műsor szigoruan szolid jellegű. — Rendes helyárak. 2134

Nézzé meg

az „AMERIKAI BAR” januári műsorát!

A saison legsikerültebb stágerai: 4 Faidi, a kontinens legjobb ugródeszka akrobatái, Ruth Rec klasszikus táncosnő, Rita Costa spanyol táncosnő, Eugén Pártos saját szerzeményeivel, Bella Zezé szubrette, Max Hofer, a rögtönző humorista, Jules u. Juliette, akrobatikus táncduett, The Orig. Dancig u. Dolls, groteskes mondain ketős, Elly Gil táncosnő, Orig. Tamara légtornásznő a trapézon, 2 Frank, a Xylophon mesterei, Elisa & Edmondo, Szerelem a konyhában. Donzki Kozaci orosz ének- és táncgyűltes. 1749 9-15

Kezdeté este 9^{1/2} órakor.

DÉLUTÁNI ELŐADÁS AZ ORFEUMBAN.

Szombaton, f. hó 14-én délután 3 órai kezdettel nagy családi és gyermekelőadást rendez az orfeum igazgatósága.

A műsoron minden szám fellép.

Jegyek elővételben naponta 3—6-ig az Erzsébet-kávéház irodájában kaphatók.

LESZÁLLITOTT HELYÁRAK.

Gróf Andrássy Gyula a király-kérdésről

Budapest, jan. 12. Andrássy Gyulához kérdést intézett egy újságíró, hogy milyen álláspontot foglal el Bethlen miniszterelnök kijelentésével szemben. Andrássy kijelentette, hogy a Bethlen által felajánlott élet-halál harcot végig fogja küzdeni. Elmondotta még, hogy a legitimitás különösen három ponton támadják a kormányzati rendszert: az államforma és közszabadságok kérdésében és ezenfelül azért, mert közgazdasági csődbe fogják juttatni az országot. A politikai, gyűlékezési, választási és sajtószabadságra soha olyan szükség nem volt, mint ma, amikor egy olyan királyt akarnak a nemzet fölé helyezni, aki nem kell itt senkinek és amiből beláthatatlan bajok fognak származni. Nyilvánvaló, hogy a nemzet többségének nem lehet jelöltje egy olyan király, akinek nevét sem tudja. A törvényes koronás királyt kikapcsolva csak puccsot lehet csinálni, de nem szabad királyválasztást. Ezen meggondolások okozzák, hogy mi a köztársaságot jobbnak tartjuk egy belopott királynál, de mindenképp a közszabadságot akarjuk visszaállítani.

1921. évi december hó 8-án elhunyt édesatyám ill. férjem

Róth Domonkos

(szabó-mester)

lelküdvéért az engesztelő szentmise f. hó 14-én szombaton reggel 1/2 7 órakor a rom. kath. plebánia-templomban fog megtartatni.

A gyászoló család.

Tőzsdei jelentések.

Beograd, január 12. Dollár 69.50, lei 53.50, márká 40, leva 47.75, lira 301.20.

Devizák: London 305.75, Páris 611, Newyork 71, Milánó 310.30, Prága 123.30, Berlin 40.50, Bécs 1, Szófia 49, Genf 13.70.

Zürich, jan. 12. — Nyírá. — Berlin 295.—, Newyork 515.—, Milánó 2245.—, Prága 830.—, Budapest 82.50, Zagreb 165.—, Varsó 19.—, Wien 19.—, bélyegzett osztrák korona —.09, London 2184.—, Páris 4305.—.

Budapest, jan. 12. — Zárlat. — Napoleon d'or 2400, font 2635, dollár 622—632, frank 51.75, lengyel márká 22, márká 340—360, lira 2680, osztrák korona 10, rubel 52, lei 480—490, sokol 985—995, dinár 807.50—817.50, — London 2660, Newyork 625—635, Berlin 335—345, Milánó 2725, Páris 5125, Prága 987.50—997.50, Zürich 12125, Bécs 9.5, Zagreb 202.50—212.50.

A noviszdai terménytőzsde hivatalos jegyzései január 12-én. Bácskai buza 78 kg. 2 százalék Noviszdai vidéki kőtés 1520 bácskai buza Zorbor vidéki kőtés 1510, bánáti új tengeri becskeréki paritásban kőtés 1085, bánáti új tengeri, hajó Duna kőtés 1125. *Irányzat tartós.*

SPORT.

Rovalló: Nemes Károly

A NAK vasárnap délután negyszabású családias teadélutánt rendez, melyre ezúttal is meghívja a klub tagjait és pártfogóit.

Szerdán érkezett meg az UTE győzelmes csapata németországi és svájci túrájáról Budapestre. A pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban volt része a csapatnak.

Ismét egy nagy profi vád jelent meg, ezúttal egy párisi sportlap hasábjain. A prágai „Spártát” támadja kiméletlenül és a régi nótát fújja, hogy miért nem vallanak színt az ilyen amatőr egyesületek és vedlenek át becsületes profikká. A Spárta játékosainak csak szünet van foglalkozásuk, de egyébként a footballból élnek. Ez a dal napirenden van a világ sajtó hasábjain — és Pesten kizárnak egy egyesületet, mert „rájöttek”, hogy fizeti a játékosokat.

Tavasza megerősödik a „Rapid.”

Visszajön hozzájuk Wieser az eddig Németországban élő balszélsőjük, azonkívül a jelenleg Prágában „vendégszereplő” Hjer (azelőtt WAF) szintén a Rapidban szándékozik játszani. — Nem értjük meg az okos sportpolitikájáról bíres egyesületet. A súlyedésnek indult hajót nem lehet úgy megmenteni, hogy még több terhet vesznek rá. A Rapidnak olyan elsőrangú tartalékcsoportja és ifjúsági játékos anyaga van, hogy azokból okvetlen pótolni lehetne a „gyengékedő” öregeket. Természetesen akkor is kellene mondani egy időre a bajnokságról, ezt pedig nem szívesen teszi a nyolcszoros bajnok. A kipróbált vezetők is abba a hibába estek, hogy a szípkához nyultak csak-hogy ideig-óráig megtartsák csapatukat az élen, pedig annál mélyebb lesz a bukás. Ugy jár a Rapid is, mint a WAC, Vienna és a WAF. A hajdan hatalmas egyesületek a folytonos próbálgatások, szípkázások által teljesen tönkrement. Pedig egy fényes példa van a bécsi egyesületek előtt, a Wiener Sport Club, amelyet háború előtt is a legszimpatikusabb és a legjobb csapatok közé számították. A háború alatt a béce csapatának 75 százaléka elesett, 25 százaléka kiöregedett. 1916-tól kezdve az egyesület ifjúsági csapata került az első helyébe és majdnem azok az „ifjúsági” játékosok állnak 3 pont előnyvel az osztrák bajnokság élén. — A megpróbáltatások idején kell helyén lenni a vezetők eszének és szívének, — ha minden magától szárad, könnyű a vezetéssel hetvenkedni.

Feladv. szerkesztő: Dr. Szászok Rózsa.

Kiadóhely: Páth Ferenc és társai.

Apró hirdetések.

CITERAOKTATÁST ad IZLÉSES NYOMTAT- egy hölgy Vörösmarty- VÁNYOKAT készít Novi- utca 5. 1-1 sadon a Gutenbergkönyv- nyomda, Szabadság-tér 1.

APOLLO MOZGÓ

JANUÁR 13

Tengeralatti börtön.

Detektív történet 6 felvonásban.

Főszerepben: Harry Piel.

Mašinska Fabrika „KRD” Beograd, Resavska-u. 44. KERES MONTORT,

ki cséplő- és stábilgépek kezeléséhez és javításához ért, több évi gyakorlattal bír. — Állás jó fizetési és állandó. 2213—3—3

Szatócsüzlet

lakással együtt eladó. Tököllyi-u. 25. 2211—2—3

Gyertyaöntő

munkások állandó munkára felvételnek. Jelentkezni lehet: BOMBOS LAJOS Sombor, Wilson trg. Hus-piac.

ERZSÉBET

Január 13

Hasonlatosság átk.

Amerikai dráma.

Autótulajdonosok figyelmébe!

Ne dobja ki pénzét hiába! Ha rossz autóköpenye van, — küldje be

Zwirsitz Károly, Sombor

Pariska ulica 10. szám
TELEFON: 2-50.

a Vojvodinában gőzerőre berendezett autógummi vulkanizáló műhelyébe, ahol azokat teljesen újjá alakítják. 2195 2-3

Minden varrónőnek és nőiszabónak

saját érdeke, hogy a legmodernebb szabászatot olcsón megtanulja (eset- 1-2 leg saját lakásán is.) Tanítja:

Hajzer Jenő :: Magyar-utca 78.

Ideiglenes munkára keresünk 1 ügyes

**asztalos-
segédet.**

2224—1

Futaki-u. 114. szám alatt.

Eladó ház.

Darányi-telep 71. szám alatt. — Szabad kézből.

2-5 Téglalapítás. — NAGY JÁNOS.

**„Ügyvédi Naptár”
az 1922-ik évre**

elkészült és kapható az Ivkovic György nyomda-, papír- és könyvkereskedésében, Novisad, Duna-u. 13. 2164—2—2

Ki cserélné?

a Kamenici-u. 17. sz. alatt levő 1 szobás, konyha, éléskamrából álló lakás ellenében a Futaki-, Vasul-, Magyar- utcában levő hasonló esetleg 2 szobás lakást. Bővebb felvilágosítás Kapmaier Mihályné vasaló-intézetében nyerhető. 2210—3—3

Buziási természetes szénsav

10 kilónként 340.— korona — árban kapható —

Bauer Gyula sörnagykereshető-

nél Novisad. Saját üres tartályok töltésre elfogadtnak. 1-17 1760